

ความผิดอาญาฐานดูหมิ่นและหมิ่นประมาท : ศึกษาเปรียบเทียบ
ตั้งแต่กฎหมายตราสามดวง จนถึงประมวลกฎหมายอาญา

นายศิริโรตม์ ทองคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๔๕

ISBN 974-14-3514-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**INSULT AND DEFAMATION : A COMPARATIVE STUDY
OF THE CRIMINAL LAW FROM THE PERIOD OF
THE CODE OF THE THREE GREAT SEALS
TO THE PERIOD OF THE PENAL CODE**

Mr. Sirot Thongkam

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws**

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

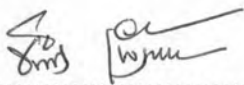
ISBN 974-14-3514-2

Copyright of Chulalongkorn University

490195

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความผิดอาญาฐานดูหมิ่นและหมิ่นประมาท : ศึกษาเปรียบเทียบ
ตั้งแต่กฎหมายตราสามดวง จนถึงประมวลกฎหมายอาญา
โดย นายศิโรตม์ ทองคำ
สาขาวิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตศิริรัตน์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รติพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโยภาส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตศิริรัตน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชงทอง จันทรางศุ)

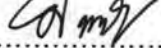

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

ศิริโรตม์ ทองคำ : ความผิดอาญาฐานดูหมิ่นและหมิ่นประมาท : ศึกษาเปรียบเทียบตั้งแต่
 กฎหมายตราสามดวงจนถึงประมวลกฎหมายอาญา (INSULT AND DEFAMATION :
 A COMPARATIVE STUDY OF THE CRIMINAL LAW FROM THE PERIOD OF
 THE CODE OF THE THREE GREAT SEALS TO THE PERIOD OF THE PENAL
 CODE) อ.ที่ปรึกษา : รศ. มัทยา จิตติรัตน์, ๓๐๕ หน้า ISBN 974-14-3514-2

ความผิดอาญาฐานดูหมิ่นและความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดที่ปรากฏในสังคม
 ไทยตั้งแต่อดีต โดยบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวปรากฏอยู่ในบทพระไอยการและกฎหมายฉบับ
 ต่าง ๆ ในกฎหมายตราสามดวง ซึ่งเป็นกฎหมายที่ได้รับอิทธิพลทางด้านแนวความคิดมาจากศาสนา
 ฮินดู และพระพุทธศาสนา ในรูปของพระธรรมศาสตร์ เมื่อได้มีการนำมาใช้ในสังคม ก็ได้ประยุกต์
 เอาปัจจัยทางสังคมต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะของไทยโดยแท้ อาทิเช่น ระบบการปกครอง และคติความเชื่อ
 ทางศาสนา และคติความเชื่อพื้นบ้าน มากำหนดไว้ในการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวด้วย

อย่างไรก็ตาม เนื่องมาจากการรับวิทยาการสมัยใหม่และแนวความคิดทางกฎหมายจาก
 ต่างประเทศ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองการปกครอง สภาพเศรษฐกิจและสังคม จึงทำให้
 บทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งสองฐานในกฎหมายตราสามดวง ไม่ครอบคลุมการกระทำ
 ความผิดในรูปแบบใหม่ ๆ และไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของกฎหมายต่างประเทศ ดังนั้น
 จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงถ้อยบัญญัติของการกระทำความผิดฐานดูหมิ่นและความผิดอาญาฐาน
 หมิ่นประมาทเพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการ
 บัญญัติแยกฐานความผิดทั้งสองจากกันอย่างเด่นชัด ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากอิทธิพลของกฎหมายจาก
 ประเทศทางตะวันตก จึงได้มีการให้ความสำคัญต่อการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทมากขึ้น
 ตามค่านิยมของสังคมซึ่งเห็นว่าการใส่ความผู้อื่น ย่อมทำให้ให้ผู้ถูกใส่ความได้รับความเสียหายมากกว่า
 ซึ่งต่างจากบทบัญญัติของกฎหมายไทยดั้งเดิมที่เห็นว่าการใส่ความนั้น ผู้ถูกใส่ความมิได้รับ
 ความเสียหายเท่ากับการดูหมิ่น

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิติศ.....

ปีการศึกษา.....๒๕๔๕.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4686323634 : MAJOR LAWS

KEY WORD : THE CODE OF THE THREE GREAT SEALS/THE ROYAL DECREE OF DEFAMATION OFFENCE BY PUBICITY OF THE FALSE SPEAKING OR WRITING R.S.118/THE PENAL CODE R.S.127/THE PENAL CODE/ DEFAMATION/INSULT

SIROT THONGKAM : INSULT AND DEFAMATION : A COMPARATIVE STUDY OF THE CRIMINAL LAW FROM THE PERIOD OF THE CODE OF THE THREE GREAT SEALS TO THE PERIOD OF THE PENAL CODE : THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. MATTHAYA CHITTIRAT, 309 PP. ISBN 974-14-3514-2

Insult and defamation offences are the offence that arises in Thai society over a long time. Especially the Royal Decrees and many Statues in THE CODE OF THE THREE GREAT SEALS, received Hindu influence particularly the Buddhist version as Dhamasathra. Moreover, when Thais received the law and applied to Thai ancient society. They adapted the thinking of Thai Feudalism, the religious faith and folklore to provide to the Law, too.

However, because of the reception of printing technology and Western legal concept influence, a change of Thai government and a change of Thai society, caused the provisions of law of insult and defamation offences in THE CODE OF THE THREE GREAT SEALS were not covered to the new crime and differ from the Western legal thought. So, THE PENAL CODE R.S.127 should be amended the insult and defamation offences according to a change of Thai society. Especially, separated the defamation offence from the insult offence. It caused from the modern social value and the influence of the Western legal thought that the defamation offence was quiet important than the insult offence. It seemed directly opposite from the ancient Thai legal thought, that the defamed person was not be suffered like the insulted.

Field of Study :Laws.....

Student's Signature :*S. Thongkam*.....

Academic Year :2549.....

Advisor's Signature :*M. Jittirat*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ ก็ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์มัทยา จิตศิริรัตน์ ที่ได้กรุณาสละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำทางด้านแนวความคิด การวิเคราะห์ ตลอดจนการตรวจแก้ไขอย่างละเอียดถี่ถ้วน อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเขียนวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ทรงทอง จันทรางศุ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.วีระพงษ์ บุญโญภาส และท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็น เพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คงมีอาจสำเร็จงได้ หากผู้เขียนมิได้รับความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์คณพล จันทน์หอม ที่ได้กรุณาจุดประกายความคิดริเริ่มและแนะนำข้อมูลที่มีประโยชน์ ให้แก่ผู้เขียน ซึ่งต้องขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อของเจ้าหน้าที่และบุคลากรของห้องสมุด คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และห้องสมุด คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลและเอกสาร และขอขอบคุณในกำลังใจและความปรารถนาดีของพี่ ๆ ที่กรมปศุสัตว์ เพื่อน ๆ ที่กรมบังคับคดี และน้อง ๆ ที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่าน ณ โอกาสนี้ ด้วย

สุดท้ายนี้ ความสำเร็จและคุณความดีที่พึงมีในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขออุทิศเป็นกตเวทิตาแด่คุณพ่อและคุณแม่ ผู้ซึ่งเห็นความสำคัญของการศึกษาของลูก ให้การสนับสนุนและความเอื้ออาทรแก่ลูกมาโดยตลอด

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ สมมติฐาน.....	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๖
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย.....	๖
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๖
บทที่ ๒ บทบัญญัติความผิดอาญาฐานดูหมิ่นและหมิ่นประมาท ตั้งแต่กฎหมายตราสามดวง จนถึงประมวลกฎหมายอาญา.....	๗
๒.๑ บทบัญญัติความผิดอาญาฐานดูหมิ่นและหมิ่นประมาท ที่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง.....	๑๓
๒.๑.๑ มูลเหตุของการตรากฎหมายตราสามดวง.....	๑๖
๒.๑.๒ แนวความคิดเกี่ยวกับการบัญญัติความผิด.....	๒๑
๒.๑.๓ ลักษณะและองค์ประกอบของความผิด.....	๓๐
๒.๑.๔ โทษและการบังคับโทษ.....	๕๒
๒.๑.๕ สรุปเบื้องต้น.....	๕๖
๒.๒ บทบัญญัติความผิดฐานดูหมิ่นและหมิ่นประมาท ที่ปรากฏในพระราชกำหนดลักษณะหมิ่นประมาทด้วยการพูด อาเขียนถ้อยคำเท็จออกโฆษณาการ ร.ศ.๑๑๘.....	๕๘
๒.๒.๑ มูลเหตุของการประกาศใช้พระราชกำหนดลักษณะหมิ่นประมาท ด้วยการพูดอาเขียนถ้อยคำเท็จออกโฆษณาการ ร.ศ.๑๑๘.....	๕๘
๒.๒.๒ แนวความคิดในการบัญญัติความผิด.....	๖๑
๒.๒.๓ ลักษณะและองค์ประกอบของการกระทำความผิด.....	๖๓
๒.๒.๔ โทษและการบังคับโทษ.....	๗๓
๒.๒.๕ สรุปเบื้องต้น.....	๗๔

๒.๓	บทบัญญัติความผิดอาชญาฐานดูหมิ่นและหมิ่นประมาท	
	ที่ปรากฏในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.๑๒๗.....	๗๖
	๒.๓.๑ มูลเหตุของการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.๑๒๗.....	๗๗
	๒.๓.๒ แนวความคิดเกี่ยวกับการบัญญัติความผิด.....	๗๕
	๒.๓.๓ ลักษณะและองค์ประกอบของความผิด.....	๘๓
	๒.๓.๔ โทษและการบังคับโทษ.....	๑๐๕
	๒.๓.๕ สรุปเบื้องต้น.....	๑๑๑
๒.๔	บทบัญญัติความผิดฐานดูหมิ่นและหมิ่นประมาท	
	ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา.....	๑๑๒
	๒.๔.๑ แนวความคิดเกี่ยวกับการบัญญัติความผิด.....	๑๑๔
	๒.๔.๒ ลักษณะและองค์ประกอบของความผิด.....	๑๑๖
	๒.๔.๓ โทษและการบังคับโทษ.....	๑๓๗
	๒.๔.๔ การแก้ไขเพิ่มเติมโทษความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาท	
	โดยการโฆษณา ในประมวลกฎหมายอาญา	
	และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	๑๓๕
	๒.๔.๕ สรุปเบื้องต้น.....	๑๔๘
บทที่ ๓	กฎหมายต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติ	
	ความผิดอาชญาฐานดูหมิ่นและหมิ่นประมาทในกฎหมายไทย.....	๑๕๑
	(๑) กฎหมายอังกฤษ.....	๑๕๓
	(๒) ประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย.....	๑๕๕
	(๓) ประมวลกฎหมายอาญาอิตาลี.....	๑๖๓
	(๔) ประมวลกฎหมายอาญาเนเธอร์แลนด์.....	๑๖๗
	(๕) ประมวลกฎหมายอาญาฮังการี.....	๑๗๐
	(๖) ประมวลกฎหมายอาญาอียิปต์.....	๑๗๒
	(๗) ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส.....	๑๗๒
	(๘) ประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น.....	๑๗๕
	(๙) ประมวลกฎหมายอาญาสวีต.....	๑๗๘

บทที่ ๔ บทวิเคราะห์เปรียบเทียบความผิดอาญาฐานคูหมีนและหมีนประมาท : พัฒนาการจากกฎหมายตราสามดวง จนถึงประมวลกฎหมายอาญา.....	๑๘๑
๔.๑ บทบัญญัติความผิดอาญาฐานคูหมีนและหมีนประมาท ในช่วงก่อนการรับอิทธิพลของกฎหมายตะวันตก.....	๑๘๑
๔.๑.๑ ปัจจัยแห่งการบัญญัติความผิดอาญาฐานคูหมีนและหมีนประมาท ในกฎหมายตราสามดวง.....	๑๘๒
๔.๑.๒ ความบกพร่องของบทบัญญัติความผิดอาญาฐานคูหมีน และหมีนประมาทในกฎหมายตราสามดวง	๑๕๐
๔.๒ บทบัญญัติความผิดอาญาฐานคูหมีนและหมีนประมาท ภายหลังการรับอิทธิพลของกฎหมายต่างประเทศ.....	๑๕๓
๔.๒.๑ บทบัญญัติความผิดอาญาฐานคูหมีนและหมีนประมาท ในพระราชกำหนดลักษณะหมีนประมาทด้วยการพุดาเขียน ถ้อยคำเท็จออกโฆษณาการ ร.ศ.๑๑๘.....	๑๕๔
ก. ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย.....	๑๕๔
ข. การรับอิทธิพลของกฎหมายต่างประเทศเข้าสู่ พระราชกำหนดลักษณะหมีนประมาทด้วยการพุดาเขียน ถ้อยคำเท็จออกโฆษณาการ ร.ศ.๑๑๘.....	๑๕๖
ค. ผลกระทบที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย.....	๒๐๐
๔.๒.๒ บทบัญญัติความผิดอาญาฐานคูหมีนและหมีนประมาท ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.๑๒๗.....	๒๐๐
ก. ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย.....	๒๐๐
ข. การรับอิทธิพลของกฎหมายต่างประเทศเข้าสู่ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.๑๒๗.....	๒๐๒
ค. ผลกระทบที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย.....	๒๐๖

๔.๒.๓ บทบัญญัติความผิดอาญาฐานคูหมีนและหมีนประมาท	
ในประมวลกฎหมายอาญา.....	๒๑๐
ก. ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย.....	๒๑๐
ข. การรับอิทธิพลของกฎหมายต่างประเทศเข้าสู่	
ประมวลกฎหมายอาญา.....	๒๑๑
ค. ผลกระทบที่ได้รับจากการแก้ไขกฎหมาย.....	๒๑๓
๔.๓ องค์ประกอบความผิดเปรียบเทียบตั้งแต่กฎหมายตราสามดวง จนถึง	
ประมวลกฎหมายอาญา.....	๒๑๔
๔.๓.๑ องค์ประกอบความผิดเปรียบเทียบของความผิด	
ฐานคูหมีน.....	๒๑๔
๔.๓.๒ องค์ประกอบความผิดเปรียบเทียบของความผิด	
ฐานหมีนประมาท.....	๒๒๕
๔.๓.๓ ภาพรวมของบทบัญญัติความผิดอาญาฐานคูหมีนและหมีนประมาท	
ตั้งแต่กฎหมายตราสามดวง จนถึง ประมวลกฎหมายอาญา.....	๒๔๓
๔.๔ แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่น่าจะมีผลต่อบทบัญญัติในอนาคต.....	๒๔๗
บทที่ ๕ บทสรุป.....	๒๕๕
รายการอ้างอิง.....	๒๖๔
ภาคผนวก ก.....	๒๖๕
ภาคผนวก ข.....	๒๗๒
ภาคผนวก ค.....	๒๘๐
ภาคผนวก ง.....	๒๕๖
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	๓๐๕